

Αρ. Πρωτ. Δ.24.01
Αθήνα, 14 Οκτωβρίου 2024

ΠΡΟΣ:

Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ)
Πειραιώς 132, Αθήνα 11854

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Λ. Μεσογείων 119, Αθήνα 11526

ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε.

Περραιβού 20 & Καλλιρρόης 5, Αθήνα 117 43

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Σε συνέχεια της επιστολής του ΕΣΠΕΝ σχετικά με το πλαίσιο διενέργειας των εκκαθαρίσεων που διέπει τις παροχές που εντάσσονται σε σχήματα ενεργειακού συμψηφισμού από ενεργειακές κοινότητες.

Σε συνέχεια της από 27/09/2024 επιστολής του ΕΣΠΕΝ (*επισυνάπτεται*) και των ζητημάτων που αναδεικνύει, και λαμβάνοντας υπόψη τη διαρκώς αυξανόμενη ανησυχία των μελών μας για τις δυσλειτουργίες στην εφαρμογή του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού, σας γνωστοποιούμε με το παρόν υπόμνημα την τοποθέτηση του φορέα μας.

Ειδικότερα, με αφορμή τα αιτήματά του ΕΣΠΕΝ για την τροποποίηση του Εγχειριδίου Εκπροσώπησης Μετρητών και Περιοδικής Εκκαθάρισης, καθώς και της ανάκτησης του κόστους για τους προμηθευτές λόγω της εξ αγοράς προκύπτουσας διαφοράς στην αξία μεταξύ της εγγεόμενης και της απορροφούμενης ενέργειας, τίθεται για άλλη μια φορά η ανάγκη διασφάλισης και προστασίας των έργων εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού που υλοποιήθηκαν από πολίτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέσω ενεργειακών κοινοτήτων ανοικτού τύπου και ευρείας βάσης. Με γνώμονα, λοιπόν, τα ανωτέρω, και δεδομένου ότι η ικανοποίηση των αιτημάτων του ΕΣΠΕΝ θα επηρεάσει άμεσα και το πλαίσιο λειτουργίας των έργων αυτοπαραγωγής με εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό και σαφώς και των ίδιων των ενεργειακών κοινοτήτων σε εσωτερικό βαθμό, παραθέτουμε εις γνώσιν σας τα κάτωθι, με στόχο, όχι την πρόταση τεχνικών μηχανισμών προς επίλυση των ζητημάτων - η οποία δεν αποτελεί και αρμοδιότητά μας, αλλά την ανάδειξη παραγόντων που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τόσο για την προστασία του έμφυτου κοινωνικού και εύθραυστου χαρακτήρα των

εγχειρημάτων όσο και για την τήρηση τόσο του ευρωπαϊκού όσο και εθνικού θεσμικού πλαισίου. Ακολουθούν τα κύρια σημεία που επιθυμούμε να αναδείξουμε:

- Το σχήμα του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού, όπως αξιοποιείται από τα μέλη του φορέα μας, έχει δώσει τη δυνατότητα σε χιλιάδες νοικοκυριά (πολλά εκ των οποίων ενεργειακά ευάλωτα), να έρθουν σε επαφή με τον θεσμό των ενεργειακών κοινοτήτων, να συν-σχεδιάσουν και να συν-επενδύσουν σε έργα με στόχο την αυτοπαραγωγή καθαρής και φθηνής ενέργειας και να εξοικειωθούν με συλλογικά μοντέλα και δημοκρατικές διαδικασίες στον ενεργειακό τομέα. Το ίδιο λοιπόν το σχήμα του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού έχει αποτελέσει κίνητρο για τη συμμετοχή πολιτών σε ενεργειακές κοινότητες. Έχει επίσης συμβάλει πολύ πιο αποτελεσματικά, σε σχέση με άλλα μοντέλα και φορείς, στην προώθηση της ενεργειακής δημοκρατίας και της κοινωνικής αποδοχής των ΑΠΕ τα τελευταία πέντε έτη. Δυστυχώς, ακόμα και σήμερα, πολλά έργα που έχουν ηλεκτριστεί δεν αποδίδουν τα οφέλη σε πολίτες που έχουν επενδύσει σημαντικά κεφάλαια. Σε πολλά έργα ο συμψηφισμός δεν εφαρμόζεται ενώ σε άλλα εφαρμόζεται πλημμελώς. Σε κάθε όμως περίπτωση, τα δικαιώματα των πολιτών που συμμετέχουν στα έργα εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού και συνεπώς και αυτά των ίδιων των ενεργειακών κοινοτήτων, δεν προστατεύονται επαρκώς ούτε στο επίπεδο της ιδιότητας του καταναλωτή και φυσικά ούτε στο επίπεδο της ιδιότητάς τους ως αυταπαραγωγούς-ισότιμα θεσμικά μέλη του ενεργειακού συστήματος, όπως άλλωστε ρητά αναφέρει και το σχετικό ευρωπαϊκό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο. Προς την κατεύθυνση αυτή, όλοι οι φορείς της αγοράς, έχουν την υποχρέωση να συμμετάσχουν και να συμβάλλουν στην υλοποίηση της εθνικής και Ευρωπαϊκής πολιτικής για την δίκαιη ενεργειακή μετάβαση.

Η επίτευξη της εύρυθμης λειτουργίας του σχήματος του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού από ενεργειακές κοινότητες αποτελεί έμπρακτη αναγνώριση της προσπάθειας των πολιτών που κινητοποιήθηκαν και αξιοποίησαν το σχήμα, ακολουθώντας πάντα την κείμενη νομοθεσία, συμβάλλοντας έτσι ουσιαστικά και αποτελεσματικά στη δίκαιη ενεργειακή μετάβαση. Στην προσπάθεια αυτή όλοι οφείλουν να είναι υποστηρικτές.

- Παρότι το σχήμα του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού έχει επανειλημμένως στοχοποιηθεί ως σχήμα που προκαλεί “στρεβλώσεις”, ταυτόχρονα έχει αποτελέσει και μιας μικρής κλίμακας (τόσο σε διάρκεια, όσο και σε μέγεθος) επιτυχημένη εναλλακτική εντός ενός ευρύτερου μοντέλου λειτουργίας της αγοράς ενέργειας το οποίο σε πολλές περιπτώσεις τα τελευταία χρόνια δεν έχει καταφέρει να επιτελέσει τον σκοπό του ο οποίος δεν μπορεί να είναι άλλος από την επαρκή διάθεση καθαρής και οικονομικά προσιτής ενέργειας σε πολίτες και τοπικές κοινότητες. Παρά την πλημμελή εφαρμογή του εικονικού συμψηφισμού, τον περιορισμένο αριθμό έργων και τη μικρή διάρκεια ζωής του, το σχήμα (όπως έχει αξιοποιηθεί από ενεργειακές κοινότητες ανοικτού τύπου και ευρείας βάσης) έχει αναδείξει εναλλακτικές λύσεις και έχει επιτελέσει τον σκοπό της διάθεσης καθαρής και οικονομικά προσβάσιμης ενέργειας.
- Ο αριθμός των έργων εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού είναι μικρός και δεν ευθύνεται για το πρόβλημα των μηδενικών (ή πολύ χαμηλών) τιμών στην DAM (που

εξαιτίας αυτού οι προμηθευτές βλέπουν αυτήν την διαφορά). Αντίθετα, η σχεδίαση των έργων αυτών είναι τέτοια ώστε η παραγόμενη ενέργεια να είναι μικρότερη ή ίση της ετήσιας κατανάλωσης των μελών. Συνεπώς, είναι πιο κοντά στη λύση του προβλήματος, που αυτή τη στιγμή -και στο άμεσο μέλλον- είναι το πλεόνασμα παραγόμενης ενέργειας.

- Τα έργα που έχουν υλοποιήσει οι ενεργειακές κοινότητες του φορέα μας έχουν χρηματοδοτηθεί αποκλειστικά με ίδια κεφάλαια των μελών. Δηλαδή απλοί πολίτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχουν αναλάβει πλήρως το ρίσκο αυτής της επένδυσης. Οποιαδήποτε αλλαγή των οικονομικών χαρακτηριστικών του σχήματος θα τους εκθέσει σε μεγάλη αβεβαιότητα, για λόγους που δεν ευθύνονται.

Ελπίζουμε τα σημεία που αναδεικνύουμε να συμβάλλουν στην ομαλοποίηση της λειτουργίας του εικονικού ενεργειακού συμπηφισμού μέσω κατάλληλων λύσεων οι οποίες θα λαμβάνουν υπόψη τις ανησυχίες που εκφράζει ο ΕΣΠΕΝ αλλά σε κάθε περίπτωση θα έχουν ως κύριο μέλημα τους τη διασφάλιση των επενδύσεων που έχουν προέλθει κυρίως από τον οικιακό προϋπολογισμό για την υλοποίηση έργων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Κλείνοντας το υπόμνημα επιθυμούμε να μεταφέρουμε και πάλι τον έντονο προβληματισμό και τις ανησυχίες των μελών μας και σας καλούμε για άμεση διευθέτηση των σχετικών ζητημάτων λαμβάνοντας όμως υπόψη τις επιταγές του εθνικού και ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου που επιτάσσουν την ανάδειξη και την υποστήριξη των ενεργειακών κοινοτήτων, ως το κατάλληλο συλλογικό μέσο συμμετοχής των πολιτών στο ενεργειακό σύστημα.

Είμαστε πάντα στη διάθεση σας για συνεργασία.

Η Δέσμη Ενεργειακών Κοινοτήτων ιδρύθηκε το 2024 και αποτελεί πανελλαδικό φορέα εκπροσώπησης ανοικτού τύπου και ευρείας βάσης ενεργειακών κοινοτήτων οι οποίες έχουν ως κύριο σκοπό την προώθηση της ενεργειακής δημοκρατίας. Στη Δέσμη συμμετέχουν ενεργειακές κοινότητες ανοικτού τύπου και ευρείας βάσης οι οποίες εκπροσωπούν περισσότερους από 3.500 ωφελούμενους, καθώς και υποστηρικτικοί φορείς (Ακαδημαϊκά ιδρύματα, περιβαλλοντικές οργανώσεις και φορείς της κοινωνίας των πολιτών).